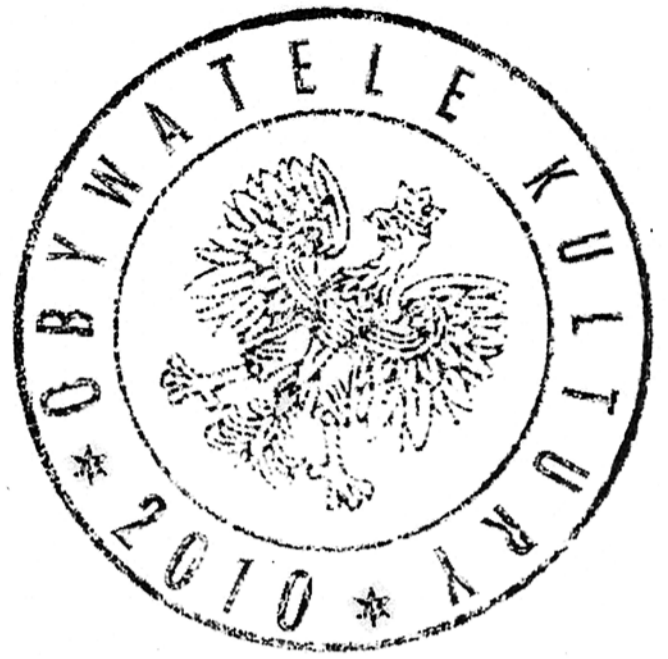

KURIER

Obywateli Kultury

Gazeta wydana przez Ruch Społeczny Obywatele Kultury.

Wszystko o celach i działalności Obywateli Kultury znajdziesz na naszej stronie: www.obywatelektury.pl

ROK Z PAKTEM DLA KULTURY

Raz do roku, przez kilka godzin, mieszkańcy polskich miast manifestują na ulicach, że chcą być nowoczesni. Masową demonstracją nowoczesności są bowiem tłumne odwiedziny w muzeach, w galeriach, w najrozmaitszych placówkach kultury, które w Noc Muzeów szeroko otwierają swe drzwi. Polacy świętują wówczas kontakt ze sztuką, pokazują, że są ciekawscy, że nie boją się nieznanego, że chcą dać się zaskoczyć. Zadają pytania, chcąc poszerzyć wiedzę i doświadczyć czegoś nowego. Bylibyśmy nowoczesnym społeczeństwem, a nasza gospodarka dawałaby szansę na życiowy rozwój młodemu pokoleniu Polaków, gdybyśmy umieli każdego dnia być tacy, jak w Noc Muzeów.

To dlatego właśnie w Noc Muzeów ruch społeczny Obywateli Kultury oddaje w ręce Czytelników swój ulotny biuletyn, zwany Kurierem Obywateli Kultury – podsumowujemy tu bardzo krótko nasze działania i prezentujemy mapę obywatelskiej aktywności w sferze kultury w całej Polsce. Obywatele Kultury, mówiąc najogólniej, a może nawet nieco górnolotnie, chcą, by Noc Muzeów trwała w Polsce każdego dnia – by kontakt z kulturą nie miał charakteru odświętnego, byśmy w codziennym życiu umieli zachować otwarte umysły i pobudzali naszą energię twórczą.

Obywatele Kultury już dwa lata temu przedstawili swoją diagnozę – jeśli jako społeczeństwo mamy czerpać korzyści z uczestnictwa w kulturze przez cały rok, nie tylko w Noc Muzeów, potrzebne są dwie rzeczy: pieniądze i długofalowa strategia poszerzania dostępu do kultury, w tym czytelnictwa, którego poziom w Polsce jest dramatycznie niski. Oba te elementy są równie ważne.

Dwa lata temu w Noc Muzeów dziesiątki tysięcy osób podpisały apel o wzrost wydatków państwa na kulturę do poziomu jednego procenta budżetu, który jest dobrą europejską

średnią. Rok temu, dokładnie 14 maja 2011 roku, w Noc Muzeów, Obywatele Kultury doprowadzili do podpisania z rządem wyjątkowego dokumentu, Paktu dla Kultury. Pakt składał się z dwóch zasadniczych elementów: planu wzrostu wydatków na kulturę i pakietu programów, które pozwolą te dodatkowe pieniądze przełożyć na wzrost uczestnictwa w kulturze. Dzięki zobowiązaniu rządu wobec Obywateli Kultury, w 2012 roku nakłady państwa na kulturę wzrosną o 16,4 % i osiągną poziom 0,87 % budżetu – docelowy 1% może zostać osiągnięty już w 2014 roku.

Zgodnie z Paktem, powstał Zespół do spraw Paktu dla Kultury przy Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i Komitet Społeczny do spraw Paktu dla Kultury przy Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Oba ciała służą zarówno zachowaniu kontroli społecznej nad wdrażaniem Paktu, jak i współpracy nad tworzeniem programów zapisanych w Pakcie dla Kultury. Idea ruchu Obywateli Kultury – dzielenie się z władzą wiedzą ekspercką i doświadczeniem zawodowym działających w ruchu osób – to wyjście naprzeciw żywej w dzisiejszym świecie potrzebie partycypacji – czyli udziału społeczeństwa w procesie planowania działań władzy i podejmowania decyzji. Udało się stworzyć program wspierania czytelnictwa, dzięki któremu biblioteki mogą kupować więcej nowości wydawniczych i unowocześniać swoje placówki. Kupowane są prawa do najwybitniejszych dzieł literatury polskiej i światowej, w celu ich bezpłatnego udostępniania. Powstał program pozwalający muzeom i galeriom sztuki powiększać swoje zbiory oraz program zamówień nowych utworów muzycznych, a także program edukacji medialnej i aktywizacji obywatelskiej. Dotychczas nie udało się wprowadzić kompleksowego programu edukacji kulturalnej, a był to jeden z najważniejszych postulatów Obywateli Kultury – rozmowy o tym programie napotykały na spore trudności. Jednak założenia takiego programu i plan

jego realizacji zostały już stworzone, w porozumieniu z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Utkwiła w martwym punkcie sprawa nowej ustawy o mediach publicznych, których sytuacja finansowa staje się dramatyczna.

Przebieg wdrażania Paktu dla Kultury możecie Państwo śledzić na stronie internetowej Obywateli Kultury: www.obywatelektury.pl, na której obok szczegółowych protokołów ze spotkań znajdują się dokumenty źródłowe (w tym sam Pakt), wymienione są cele Paktu, a także umieszczone informacje o działalności Obywateli Kultury i ruchów pokrewnych w różnych regionach Polski.

Cechą charakterystyczną ruchu jest bowiem jego decentralizacja. Obywatelem Kultury może być każdy, kto zgadza się z celami tego ruchu i chce, ale też umie, wesprzeć go swoim zaangażowaniem, wiedzą i doświadczeniem. W dobie Facebooka, internetowych grup dyskusyjnych i dostępu do sieci nawet przez telefon komórkowy, każdy może być nie tylko twórcą kultury, ale także współtwórcą polityki kulturalnej – zarówno na szczeblu lokalnym, jak i krajowym.

O ile jednak na szczeblu krajowym sprawy Paktu postępują zasadniczo we właściwym kierunku – choć nie bez opóźnień i nie bez otwartych sporów – o tyle na poziomie regionalnym w kulturze w ostatnim roku działo się różnie, niestety, często także źle.

Poprzedni rok, kiedy trwała rywalizacja pomiędzy pięcioma polskimi miastami: Gdańskiem, Katowicami, Lublinem, Warszawą i Wrocławiem o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury na rok 2016, podniósł temperaturę lokalnych debat o kulturze także w miastach nieuczestniczących w rywalizacji. W regionach rozgorzała debata nie tylko o finansowaniu kultury, ale przede wszystkim o reformie systemu zarządzania kulturą, przejrzystości

podejmowania decyzji oraz o celach samorządów związanych z kulturą, czyli o lokalnej polityce kulturalnej.

Na następnych stronach znajdziecie Państwo przegląd najciekawszych kwestii związanych z kulturą w miastach, w których w ubiegłym roku trwała wewnętrzna debata o kulturze. W wielu z nich doszło do ostrych konfliktów pomiędzy władzami samorządowymi a działaczami kultury, do obnażenia niekompetencji lokalnych polityków i urzędników – najgłośniejszym rezultatem takiego konfliktu był przeprowadzony wiosną ogólnopolski protest środowiska teatralnego pod hasłem „Teatr nie jest produktem, widz nie jest klientem”. Gwałtowne dyskusje toczą się także wewnątrz środowisk kulturalnych.

W wielu miastach zawiązały się lokalne inicjatywy Obywateli Kultury, odbywały się lokalne kongresy kultury. Poznań był miejscem ostrego konfliktu pomiędzy władzami samorządowymi a stroną społeczną, podczas gdy w Bydgoszczy podjęto bezprecedensową decyzję o rozwiązaniu Wydziału Kultury w lokalnym ratuszu i powierzono jego obowiązki nowo powstałemu Biuru Kultury Bydgoskiej, stworzonemu we współpracy z Obywatelską Radą ds. Kultury na podstawie zapisów wypracowanego jesienią 2011 roku Bydgoskiego Paktu dla Kultury.

Na kolejnych stronach pokazujemy, jak szerokie jest spektrum spraw, którymi ludzie zaangażowani w poprawę stanu kultury i jej dostępności zajmowali się w minionym roku i zajmują się dziś w różnych miastach Polski. Szczególne miejsce ma na niej Warszawa, gdzie liczba kontrowersyjnych decyzji władz w sferze kultury w ostatnich tygodniach przyćmiła przyjęcie bezprecedensowego w skali kraju, wypracowanego w dialogu urzędników, ekspertów i strony społecznej Programu Rozwoju Kultury do roku 2020 zatytułowanego „Miasto kultury i obywateli”.

Obywatele Kultury

MAPA OBYWATELI KULTURY

BYDGOSZCZ

Obywatelski ruch kultury rozpoczął się w Bydgoszczy od startu w konkursie o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2016. Odbyły się wówczas konsultacje środowiskowe, których celem było opracowanie zarysu konkursowego wniosku. Doprowadziły one do spotkania i porozumienia szefów miejskich instytucji kultury, przedstawicieli bydgoskich uczelni, mediów, organizacji trzeciego sektora, artystów, naukowców, praktyków i animatorów.

Bydgoski wniosek konkursowy – „Kultura w budowie” – nie stawiał na promocję, lecz był próbą dokładnego rozliczenia się ze stanu aktywności kulturalnych w Bydgoszczy, kładł nacisk na problemy i sposoby ich rozwiązania. Być może dlatego niezwykła energia, uwolniona w wyniku udziału w konkursie (zgłoszono ponad pół tysiąca projektów) pozwoliła na wzmożenie działań, pomimo przegranej. Zostało powołane Forum Kultury Bydgoskiej. Dzięki jego działalności, w efekcie cyklu debat oraz rekomendacji opracowanych podczas warsztatów partycypacyjnych i konsultacji środowiskowych, stworzona została struktura Miejskiego Centrum Kultury.

Aktywność Forum Kultury po roku doprowadziła do zorganizowania Bydgoskiego Kongresu Kultury (Teatr Polski w Bydgoszczy, 28–30 września 2011). Podczas przygotowań do niego powołano 25 grup roboczych, tzw. stolików, skupionych na poszczególnych problemach: od edukacji po kulturę seniorów, od odpowiedzialnych mediów po wartości w kulturze. Stoliki powstawały oddolnie, a ich koordynatorzy zadbali o jak najpełniejszą reprezentację różnych środowisk. Postulaty każdego stolika zostały zaprezentowane podczas obrad kongresu; jego program obejmował także obrady plenarne, wykłady, prezentacje oraz dziesiątki wydarzeń artystycznych.

Zebrano i uporządkowano ponad dwieście postulatów jako podstawę do stworzenia tzw. masterplanu, czyli projektu rozwoju bydgoskiej kultury i, więcej, rozwoju Bydgoszczy dzięki kulturze w perspektywie 10 lat. Siódmego grudnia podpisano pierwszy w Polsce Regionalny Pakt dla Kultury – umowę społeczną między władzami miasta a ludźmi kultury wyrażającą intencje i plany wsparcia (także finansowego) działań kulturalnych. Forum Kultury Bydgoskiej zostało formalnie przekształcone w Obywatelską Radę Kultury jako ciało doradcze i opiniujące, które przejęło część kompetencji merytorycznych od Wydziału Kultury Urzędu Miasta zmienionego w Biuro Kultury

Bydgoskiej (zachowało ono głównie kompetencje administracyjne, księgowo i nadzorcze). Obywatelska Rada Kultury powołała także w porozumieniu z władzami miasta Zespół ds. Masterplanu. Prace nad tym dokumentem trwają.

POZNAŃ

W dniach 1–3 grudnia 2011 roku odbył się w Poznaniu lokalny Kongres Kultury. Wpisywał się w serię podobnych inicjatyw podejmowanych w Polsce, ale jednocześnie odróżniał się od nich. Nie był bowiem początkiem procesu, pierwszym impulsem czy próbą wstępnej refleksji nad obrazem kultury, lecz wydarzeniem przygotowywanym przez cały rok przez grupę ludzi skupionych w zawiązanym spontanicznie „Sztabie antykryzysowym na rzecz poznańskiej kultury”. Powstał on w reakcji na porażkę starań o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2016. Jego działacze, podzieleni na sześć grup, opracowali 50 rekomendacji dotyczących: partycypacji, modelu funkcjonowania instytucji publicznych, ewaluacji, promocji, infrastruktury i edukacji. Ten materiał – jako punkt wyjścia dla trzydniowej debaty – został zaprezentowany podczas Kongresu.

Nawet tak starannie przygotowany Kongres nie mógł oczywiście bezpośrednio rozwiązać żadnych konkretnych problemów. Wyznaczył jednak kierunki zmian, a co najważniejsze,

stworzył płaszczyznę debaty dostępną dla każdego, kto chce mieć wpływ na politykę kulturalną miasta. Kongres poznański był miejscem gwałtownych sporów i konfliktów nie tylko pomiędzy stroną obywatelską a władzami samorządowymi, ale także wśród aktywistów kulturalnych, spierających się o stosunek do władz i o formułę działalności obywatelskiej.

Zaraz po kongresie „Sztab antykryzysowy” się rozwiązał. Dwa tygodnie później odbyło się pierwsze Otwarte Forum Kultury, w którym udział wzięło około 120 uczestników. W końcu stycznia, podczas trzeciego spotkania, uczestnicy Forum powołali piętnastoosobową Obywatelską Radę Kultury. Jej podstawowym celem jest dialog z władzami Poznania oraz stworzenie narzędzi, które umożliwią wprowadzenie

w życie merytorycznych zmian proponowanych przez grudniowy kongres. Przynajmniej jedna z nich nie budzi wątpliwości i jest powszechnie akceptowana: przejrzystość procesu podejmowania decyzji, a nade wszystko wydawania publicznych środków na realizację wydarzeń kulturalnych, stała się priorytetem, bez osiągnięcia którego niemożliwa będzie jakakolwiek realna zmiana.

Niektóre z osób przyglądających się sytuacji w kulturze poznańskiej są zdania, że te młyny miały bardzo wolno. Jednak poznańscy aktywiści nie mają nic przeciwko temu. Niech miały wolno, byle dokładnie, tak aby modne i chwytliwe hasła towarzyszące przemianom w całym kraju nie spowodowały zagubienia istoty, jaką jest uspołecznienie podejmowania decyzji w sprawach kultury.

OLSZTYN

Jesienią ubiegłego roku przedstawiciele różnych środowisk związanych z kulturą na Warmii i Mazurach spotkali się, by zredagować i podpisać list do samorządu województwa w obronie zagrożonego wówczas Teatru Węgajty. Sprawa Węgajt stała się punktem wyjścia do szerszej dyskusji o kulturze. Efektem tego pierwszego spotkania było powstanie

Obywateli Kultury Olsztyna – koalicji twórców i uczestników kultury, postawienie diagnozy stanu kultury w Olsztynie i regionie oraz sformułowanie postulatów, których realizacja umożliwi poprawę sytuacji.

Celem OKO jest m.in. podpisanie z władzami miasta, a później także województwa, paktu dla kultury oraz utworzenie Obywatelskiej Rady ds. Kultury.

W styczniu 2012 roku w Teatrze im. S. Jaracza w Olsztynie odbyła

się pierwsza publiczna debata olsztyńskich Obywateli Kultury z radnymi. Dwa miesiące później, przy wsparciu Narodowego Centrum Kultury i Collegium Civitas na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim, zorganizowano otwarte seminarium z cyklu „Kultura i rozwój”, moderowane przez Edwina Bendyka. Po spotkaniu, w którym uczestniczyło wielu przedstawicieli władz samorządowych, rozpoczęły się dwustronne spotkania robocze zmierzające do opracowania tekstu i podpisanie deklaracji współpracy między środowiskiem

twórców i prezydentem Olsztyna. W kwietniu w rozmowach dotyczących przeprowadzenia badań i oceny stanu kultury w mieście wzięła udział prof. Barbara Fatyga.

Obywatele Kultury założyli stronę internetową www.kulturaolsztyna.pl, która informuje o działaniach ruchu, a przede wszystkim udostępnia rzetelne zapowiedzi i recenzje wydarzeń artystycznych.

ŁÓDŹ

W wielu miastach starania o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2016 zapoczątkowały proces pozytywnej reformy. Łódź odpadła już w pierwszej turze eliminacji, ale konkurs uruchomił duże zaangażowanie społeczne, przy niewielkim wsparciu ze strony władz. Proces konkursowy ujawnił takie problemy, jak silny antagonizm międzypokoleniowy, skostniałe układy instytucjonalno-finansowe i brak myślenia o kulturze jako ważnej sferze rozwoju miasta. Jednak po odpadnięciu z konkursu te problemy z ulgą zamieciono pod dywan: nie odbyła się żadna dyskusja na temat tego, co się wydarzyło, nie wyciągnięto żadnych wniosków na przyszłość.

Próbując przełamać impas w sektorze kultury, Narodowe Centrum Kultury wyszło w 2011 roku z inicjatywą organizacji w Łodzi Regionalnego Kongresu Kultury (www.kongres-kultury.pl). Inaczej niż w przypadku Bydgoszczy i Poznania, łódzki kongres nie był wynikiem mobilizacji społecznej na rzecz kultury – został zorganizowany przez władze samorządowe (miasto i województwo). Na kongresie władze przedstawiły kierunki przyszłej polityki kulturalnej. Czy uda się przeprowadzić proces sanacji? Próbą będą konkursy na stanowiska dyrektorów miejskich instytucji kultury. Pierwszy z nich ma się odbyć w Teatrze Powszechnym.

KRAKÓW

Kraków był jedynym dużym miastem, które nie ubiegało się o miano Europejskiej Stolicy Kultury 2016 – ponieważ był nią w roku 2000. Tworzyło to wrażenie marazmu miasta i prowokowało do powielania pogłosek o śmierci kulturalnej stolicy Polski. Jednak aktywność Obywateli Kultury Krakowa przekonuje, że były to zdecydowanie przesadzone pogłoski. Obywatele Kultury Krakowa rozpoczęli działalność nieco ponad miesiąc temu, 15 kwietnia. Mimo braku wcześniejszego „fermentu”, typowego dla innych miast, już samo spotkanie inicjatywne, przygotowane wyłącznie obywatelskimi siłami, okazało się sukcesem; mówiono nawet o „rewolucji”. Jednak o sukcesie takich przedsięwzięć nie decyduje jedno wydarzenie. To, co najważniejsze, dzieje się później, bez światła jupiterów i zainteresowania mediów. Wyznacznikiem sukcesu Obywateli Kultury Krakowa jest właśnie energia, z jaką po spotkaniu otwarcia ruszyły prace poszczególnych grup tematycznych. Utworzona przez ruch strona internetowa www.obywatele.kultury.krakow.pl spaja aktywność wszystkich zaangażowanych, pozwalając włączać się kolejnym osobom do prac przy tematycznych „stolikach”: 1. edukacja kulturalna, 2. instytucje kultury, 3. dziedzictwo kulturowe, 4. środowiska twórcze, 5. luki – offy, peryferia, obrzeża, 6. festiwale, 7. miejskość i kultura miejska, 8. organizacje pozarządowe. Uczestnicy stolików regularnie się spotykają, a strona na bieżąco zapowiada spotkania i je relacjonuje.

WARSZAWA

W Warszawie efektem obywatelskiego zaangażowania mieszkańców jest Program Rozwoju Kultury do 2020 roku „Miasto kultury i obywateli” stworzony wspólnie przez urzędników miejskich oraz ekspertów i praktyków reprezentujących stronę społeczną, współpracujących – nie bez sporów – w specjalnym Zespole Konsultacyjnym. Ten dokument to ewenement na skalę ogólnopolską. Tworzony był już od 2008 roku. Po wielu perypetiach, 29 marca 2012 Program Rozwoju Kultury został uchwalony przez Radę Warszawy, zyskując status prawa lokalnego. Do końca 2012 roku powinny powstać szczegółowe programy operacyjne, które mają rozwiązywać następujące kwestie: jak sprawić, by więcej warszawiaków interesowało się kulturą i miało do niej dostęp? jak poprawić przestrzeń publiczną? co zrobić z przestarzałymi ośrodkami kultury, jak pomóc instytucjom kultury? jak wspomóc tych, którzy chcieliby tworzyć w Warszawie?, jak uatrakcyjnić wizerunek stolicy dla turystów?, jak pomóc zakorzenić się do stolicy?, jak transparentnie podejmować decyzje i efektywnie wydawać pieniądze? Programy mają być wypracowywane wspólnie z obywatelami, gdyż partycypacja jest jednym z podstawowych założeń dokumentu. Warto dodać, że w założeniu PRK z powodzeniem wpisują się niektóre z już działających programów ratusza np. Warszawski Program Edukacji Kulturalnej czy też realizowane w Śródmieściu i na Pradze Południe programy przekazywania lokali użytkowych na działania kulturalne po preferencyjnych stawkach.

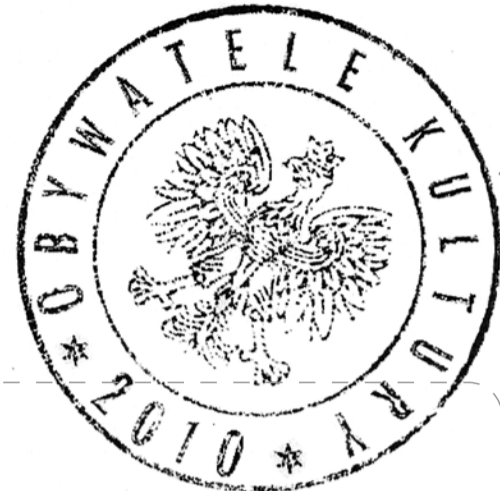
Ostatni etap prac nad PRK, zbiegł się z powołaniem warszawskiej grupy Obywateli Kultury. Na spotkaniu inicjatywnym 29 października 2011 około 200 przedstawicieli mieszkańców i ludzi kultury podpisał list postulujący jak najszybszą realizację założeń PRK. Niestety, od uchwalenia programu niewiele się z nim dzieje. Jego wdrażania miało rozpocząć się od powołania dwóch kluczowych dla jego realizacji ciał: Społecznej Rady Kultury i Zespołu Sterującego. Żadnego nie powołano.

Inne kroki, które w ostatnich miesiącach podjęły w kulturze władze miasta, również napawają pesymizmem. Mimo apeli środowiska, nowy dyrektor Teatru Dramatycznego nie zostanie wyłoniony w konkursie. Dopiero pod społeczną presją ratusz opublikował kryteria, jakimi kierować się będzie, dokonując wyboru kandydata. Do kosza trafił projekt wspólnego gmachu Muzeum Sztuki Nowoczesnej i teatru TR Warszawa Grzegorza Jarzyny. Teatr Jarzyny wkrótce zmuszony będzie opuścić kamienicę na Marszałkowskiej, zwracaną prywatnym właścicielom – grozi mu bezdomność. Teatr Nowy Krzysztofa Warlikowskiego też miał mieć nowy budynek – zamiast tego będzie adaptacja starej zajezdni MPO. Pieniądze ze zredukowanego o niemal jedną trzecią budżetu miejskich teatrów zasiliły między innymi organizowaną na Euro 2012 Strefę Kibica. Władze „zainteresowały się” także niezależnymi ośrodkami kultury. Najpierw policja wspomogła prywatną firmę w brutalnym usuwaniu skłotersów z Elby, a później próbowała doprowadzić do zamknięcia innych skłotersów: Przychodni i Syreny. Skandalem zakończył się konkurs na „lokal na kulturę” na placu Grzybowskim – rekomendację konkursowych ekspertów zdobył wydawca „Krytyki Politycznej”, Stowarzyszenie im. Stanisława Brzozowskiego, które musi – w związku ze zwrotem kamienicy przy Nowym Świecie – zlikwidować centrum kultury „Nowy Wspaniały Świat”. Lokalu na placu Grzybowskim jednak mu odmówiono, bo nie spełniło „niepisanych oczekiwań” urzędu dzielnicy – jak publicznie przyznał urzędnik. W ostatnich dniach zlikwidowano Radę Powierniczą Muzeum Powstania Warszawskiego, gwarantującą niezależność dyrektora tego muzeum od władz miasta. Wobec takiej liczby spraw, dotychczasowa aktywność Warszawskich Obywateli Kultury jest niewystarczająca – ruch powinien podjąć się organizacji warszawskiego kongresu i publicznie postawić pytania o dalsze wdrażanie Programu Rozwoju Kultury i jakości bieżącej polityki kulturalnej.

Do tych działań może włączyć się każdy!

<http://www.facebook.com/pages/Warszawscy-Obywatele-Kultury/>

PAKT DLA KULTURY - TAK TO DZIAŁA:

Dodatkowe pieniądze przeznaczone na dostęp do kultury z Funduszy Europejskich w latach 2014-20
 np.: Fundusz Spójności Narodowej, Fundusz Społeczny, Fundusz Regionalny

Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej

PAKT budżetu 1% na edukację kulturalną
 (1/4 budżetu publicznego na kulturę)

Obywatele Kultury ruch obywatelski

Prezydenci miast

PAKTY MIEJSKIE 1%+ budżetu miasta na dostęp do kultury
 (3/4 budżetu publicznego na kulturę)

Obywatele Kultury w miastach

SYGNATARIUSZE PAKTU

Konstytucja

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka

ŹRÓDŁA PAKTU

BUDŻET PARTYCYPACYJNY

Monitor kultury miast Polski

inicjuje prace ustawodawcze
 ewaluje ich przebieg

Zespół do Spraw PAKTU przy KPRM

monitoruje sposób wprowadzania PAKTU
 monitoruje podział pieniędzy

Komitet Społeczny ds. PAKTU przy MKiDN

strzeże celów społecznych przed upolitycznieniem

SPOSÓB REALIZACJI PAKTU

rozwój poprzez partycypację w kulturze

budowanie kapitału społecznego

każdy może uczestniczyć we wspólnocie

każdy czuje się zrealizowany

każdy czuje się bezpiecznie

każdy może mieć wpływ

EFEKTY PAKTU

muzea

udostępnienie zasobów w internecie

media publiczne

popularyzacja kultury

domy kultury

dostępne i bliskie uzupełnienie edukacji

biblioteki i mediateki

społeczny program czytelnictwa

ngo

wspieranie aktywności obywatelskiej

inne instytucje kultury

realizacja zadań publicznych przy zapewnieniu autonomii programowej

DOSTĘP DO KULTURY DLA KAŻDEGO BEZ WZGLĘDU NA MIEJSCE ZAMIESZKANIA LUB SPOSÓB ŻYCIA!

JA

CELE PAKTU

Kurier Obywateli Kultury, wydany z okazji Europejskiej Nocy Muzeów 2012, ZREDAGOWANY PRZEZ ZESPÓŁ: Łukasz Biskupski, Beata Chmiel, Weronika Czyżewska, Agata Diduszko-Zyglewska, Alina Gałązka, Agnieszka Kołodyńska, Paweł Kubicki, Paweł Łysak, Andrzej Maszewski, Bogna Świątkowska, Marcel Andino Velez
 KOREKTA: Iwona Kurz
 PROJEKT GRAFICZNY: Magda Malczyńska-Umeda
 DRUK: Drukarnia Presspublica sp. z o.o.